

STATISZTIKAI MÓDSZERTANI FÜZETEK, 42

**A K+F-STATISZTIKA
MÓDSZERTANA**

BUDAPEST, 2004

© KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2004
ISSN 0231-0554
ISBN 963 215 708 7

Készült:
a KSH Életszínvonal- és emberierőforrás-statisztikai főosztályának
Kultúrstatistikai osztályán

Főosztályvezető:
dr. Lakatos Judit

Osztályvezető:
Janák Katalin

Összeállította:
dr. Szunyogh Zsuzsanna
Varga Alajosné

Másodlagos publikálás csak a forrás megjelölésével történhet!
A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési megoldásai a KSH tulajdonát képezik. Ezek átvétele, alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.

A kiadvány megrendelhető:
KSH Marketingosztályán
1024 Budapest II., Keleti Károly u. 5–7.
Telefon: 345–6570
Fax: (36–1) 345–6699
E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

A kiadvány megvásárolható:
KSH Statisztikai Szakkönyvesbolt
1024 Budapest II., Keleti Károly u. 10.
Telefon: (36–1) 212–4348,
valamint a KSH megyei igazgatóságain

Információs szolgálat
Telefon : (36–1) 345–6789; Fax: (36–1) 345–6788
Internet: <http://www.ksh.hu>

Tartalom

I. BEVEZETÉS.....	5
1. A kutatás és kísérleti fejlesztés K+F-statisztika múltja és jelenlegi helyzete	5
2. A kutatás és kísérleti fejlesztés K+F-statisztika fejlődési irányai	7
II. FOGALMAK	9
1. A kutatás és kísérleti fejlesztés (K+F) alapfogalmai	9
2. A kutató-fejlesztő helyek tevékenységét jellemző fogalmak	12
3. A kutatás és kísérleti fejlesztési statisztika létszámfogalmai	14
4. A kutatás és kísérleti fejlesztési statisztika pénzügyi fogalmai	17
5. A kutató-fejlesztő hely eredményeinek méréséhez kapcsolódó fogalmak	21
III. CÍMSZÓJEGYZÉK.....	23
IV. MELLÉKLETEK	25
V. FÜGGELÉK.....	34
A KSH módszertani kiadványsorozataiban eddig megjelent kötetek.....	35

I. Bevezetés

1. A kutatás és kísérleti fejlesztés K+F-statisztika múltja és jelenlegi helyzete

Napjainkban a kutatás és kísérleti fejlesztés jelentősége egyre nagyobb, ami elsősorban a gazdasági növekedésben betöltött szerepének a következménye. A felsőbb szintű döntéshozók, a vállalkozások és a közvélemény körében is növekvő érdeklődés tapasztalható e téma iránt. Ebből adódóan felértékelődtek a K+F-re vonatkozó információk, adatok, és az ezek fő forrásaként szolgáló K+F-statisztika is, amely a gazdaság- és társadalomstatisztika határterületét képezi és több szakstatisztikával (pl. munkaügyi és oktatásstatisztika) szoros összefüggésben van.

Magyarországon 1953 óta gyűjtik éves rendszerességgel a kutatóhelyek adatait. 1968-ig a Tudományos Felsőoktatási Tanács, majd az MTA Tudományszervezési Csoportja volt az adatgazda, és a Központi Statisztikai Hivatal szakértői közreműködtek az adatok feldolgozásában. 1969-től a KSH feladata lett az adatfelvétel végrehajtása is, így a kutatási statisztika nemzetgazdasági szintű koordinátorává vált.

Az elmúlt 50 év alatt a K+F-statisztika területén jelentős változások következtek be. Folyamatosan bővült az adatfelvételbe bevont szervezetek köre. 1953–1959 között csak a kutatóintézetekre terjedt ki az adatgyűjtés, majd fokozatosan az egyetemi kutatóhelyekre, a költségvetési egyéb kutatóhelyekre és a vállalatokra is, e körben bizonyos létszám-, illetve ráfordításkorlátokat alkalmazva (korábban 10, majd 5 fő, illetve 3 millió, majd 1 millió Ft). A 90-es években jelentős szervezeti változások következtek be, így ennek megfelelően 1993-tól a K+F-tevékenységet folytató kftk-re, 2000-től a btk-re és a nonprofit szervezetekre is kiterjedt a K+F-adatgyűjtés. A létszámra és a ráfordításra vonatkozó korlátozások megszűntek, így nagyságtól függetlenül minden kutatást végző szervezet adatszolgáltatásra kötelezett.

Jelentősen változott az is, hogy mely tevékenységekre terjed ki a felmérés. Korábban a statisztikai megfigyelés csak a kutatási tevékenységre terjedt ki, s a kutatófejlesztőtevékenységet végző vállalatoknál is csak a kutatótevékenység felmérésére korlátozódott. A publikációk is „Tudományos kutatás adatai” címen jelentek meg. 1968-tól a megfigyelés köre kibővült a fejlesztési tevékenységgel. Az ide tartozó kutatóhelyeknél az adott szervezetben vagy másutt kidolgozott alkalmazott kutatások eredményeinek hasznosítására irányuló tevékenység gyártmány-, vagy gyártás- (technológia) fejlesztés címen került számbavételre. Ezután a publikációk „Kutatás-fejlesztés” címen jelentek meg. 1988-tól kezdődően a számvitel és statisztika összhangjának megteremtése céljából, továbbá a nemzetközileg elfogadott fogalmi rendszerhez közelítve a „kutatás-fejlesztés” fejlesztési eleme „kutatás és kísérleti fejlesztésre” szűkült.

Az előzőekben jelzett szervezeti, tevékenységi és módszertani változtatásokra részben a bővülő adatigények, részben a más területre is érvényes nomenklatúrák (TEÁOR-, tudományági besorolás) időről időre történő korrekciója, és nem kis mértékben a nemzetközileg elfogadott, és folyamatosan alakuló fogalomrendszerhez való igazodás miatt került sor.

A kutatás, fejlesztési statisztika tartalma és módszere a társadalmi, gazdasági fejlődés követelményeihez alkalmazkodva alakult, változott. Ezen túlmenően a nemzetközi szervezetekben folyó munka is nagymértékben hozzájárult a nemzeti

módszertan fejlődéséhez. Először az UNESCO nemzetközi ajánlása (*Recommendation Concerning the International Standardization of Science and Technology, 1978*) adott a K+F-statisztikához egységes módszertani és csoportosítási szempontokat. Nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségünknek eleget téve rendszeresen szolgáltatunk adatokat az UNESCO-nak, majd 1991-től az OECD-nek.

1995-ben az OECD e témával kapcsolatos normarendszerét követve a Frascati-kézikönyv módszertani előírásainak megfelelő kísérleti adatgyűjtés végrehajtására került sor. E felmérés alapján alakítottuk ki 1996-tól a K+F-felmérés kérdőíveit. Így a magyar adatfelvételek a K+F-statisztika alapjának számító Frascati-kézikönyv definícióin alapulnak. A kézikönyv az első megjelenését követően ((1963) többször módosításra került, és 2002-ben egy jelentősen átdolgozott változatot adtak ki, amely egységes rendszerben tárgyalja a hosszú évek alatt felmerült módszertani kérdéseket, az újragondolt fogalmakat, osztályozásokat. Először az OECD majd később az EUROSTAT e témával kapcsolatos módszertani munkáiba a KSH is bekapcsolódott, és ezek eredményeinek megfelelően változásokat hajtott végre az adatfelvételekben, oly módon, hogy közben törekedett a hazai irányító szervek információigényeinek figyelembevételére is.

A statisztikai adatgyűjtés a szervezetek vonatkozásában teljes körű, kiterjed minden kutatást, fejlesztést – fő- vagy melléktevékenységként – folytató szervezetre, függetlenül annak tulajdonformájától, fő tevékenységi területétől. A kutatási-fejlesztési tevékenységet teljes egészében nem fogja át, amennyiben az egyéni kutatókra, – ha munkájukat nem intézményi keretek között végzik – nem vonatkozik. Őket az Oktatási Minisztérium a Nemzeti Kutatás-nyilvántartási Rendszer keretében veszi számításba, ahol minden költségvetésből finanszírozott kutatási pályázatról adatokat gyűjtenek.

A statisztikai számbavétel a kutatás és kísérleti fejlesztés szervezeti, személyi, pénzügyi és egyéb e tevékenységhez kapcsolódó adatainak megfigyelésére, a kutatóhelyek statisztikailag kifejezhető jellemzőire irányul, és magában foglalja egyrészt a kutatás és fejlesztés területén felhasznált erőforrásokra, másrészt a tevékenység jellemzőire, eredményeire vonatkozó információkat.

Az adatgyűjtések során két lényeges szempont egyidejű érvényesítésére van szükség. Az egyik az összehasonlíthatóság biztosítása, időbeli és nemzetközi tekintetben egyaránt, amely bizonyos fokú állandóságot igényel, a másik a kutatási-fejlesztési tevékenység tartalmában, feltételrendszerében bekövetkezett módosulásokhoz történő igazodás, amely viszont rugalmas változtatásokat követel. Ezeknek csak oly módon lehet megfelelni, ha a fogalmak egyértelműen tisztázottak, pontosan körülhatároltak és a változások nyomon követhetőek, valamint ha az adatok mellé részletes módszertani útmutató is társul. Ezért minden kiadvány szerves része a fogalmak, kategóriák, módszertani kérdések részletes leírása, kiemelve a változásokat és az ezekből adódó azon következményeket, melyeket az idősorok elemzéséből levonható következtetéseknél figyelembe kell venni.

A magyar kutatás, fejlesztési statisztikában használt, az utoljára 1979-ben kiadott statisztikai fogalmak is módosításra, kiegészítésre szorulnak. Ezért ebben a kiadványban a magyar gyakorlatban jelenleg használatos és a nemzetközi, szakirodalomban található, általánosan elfogadott fogalmak, kategóriák szerepelnek.

2. A kutatás és kísérleti fejlesztés K+F-statisztika fejlődési irányai

A kutatás-fejlesztés statisztikáját tehát egyrészt az OECD és az EUROSTAT adatigénye, másrészt a hazánkban is növekvő információszükséglet határozza meg. A hatályba lépő kutatás-fejlesztésre és innovációra vonatkozó törvény és a 2004-től gazdasági társaságok által kötelezően fizetendő innovációs járulék –, melyből Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot képeznek a vállalkozások hasznosítási célú kutatás, fejlesztési tevékenységének ösztönzésére –, szintén a témakör erőteljes előtérbe kerülését jelzik.

Nemzetközi szinten is nőtt a kutatás- és az innovációstatisztika jelentősége, és ennek kapcsán napirendre került annak jogi szabályozása is. A tervek szerint a közeljövőben életbe lép a témára vonatkozó EU Bizottsági szintű jogszabály (*Commission Regulation*). Az ebben megfogalmazott elvárásoknak már ma is döntőrészt eleget tesz a magyar kutatásstatisztika is, illetve felkészültünk a még szükséges módosítások végrehajtására. A 2004-es kutatási kérdőívek már tartalmazzák azokat a kiegészítő kérdéseket, melyek a részletesebb adatszolgáltatáshoz kellenek. A legjelentősebb változások a kutatás emberi erőforrásait érintik. A kutatással foglalkozók iskolai végzettségének, nemek szerinti hovatartozásának és a kutatók mobilitásának kérdése a nemzetközi fórumokon is mind gyakrabban napirendre került, ezért e témákban a jövőben részletesebb vizsgálatra kerül sor. Tovább kell folytatni a statisztikai megfigyelés kiterjesztését azon területekre (technológiai fizetési mérleg, a kormányzati K+F-kiadások társadalmi, gazdasági célok szerinti bontása), melyekről a jövőben már kötelezően adatokat kell szolgáltatnunk.

Tapasztalni kellett azt is, hogy a kutatás és kísérleti fejlesztés a gazdasági élet minden szegmensében egyre fontosabb szerepet játszik, olyan ágazatokban is mint például a szolgáltatások, ahol a K+F sajátos megjelenési formáival találkozhatunk.

A kutatás és fejlesztés hatásának, eredményeinek felmérése az eddiginél nagyobb jelentőséggel bír, és mindez a korábbi kutatási-fejlesztési statisztika tartalmának kibővítését, újabb módszerek kidolgozásának szükségességét vetette fel. A nemzetközi statisztikában a tágabb értelmezésű tudomány és technológia statisztika cím fogja át ezt a területet. Ebben a korábbihoz képest többek között az innováció statisztikája is helyet kapott. A benchmarking mutatószámrendszerben is jelentős rész kapcsolódik ehhez a témakörhöz.

Mindezekre a magyar kutatásstatisztika fejlesztésénél is figyelemmel kell lenni.

II. Fogalmak

1. A kutatás és kísérleti fejlesztés (K+F) alapfogalmai

Kutatás és kísérleti fejlesztés

A kutatás és kísérleti fejlesztés (rövidítve K+F) olyan módszeresen folytatott alkotómunkát jelent, amely a meglévő ismeretanyag bővítésére, – beleértve az ember-ről, a kultúráról és a társadalomról szerzett ismereteket is – ,valamint arra szolgál, hogy ezt az ismeretanyagot új alkalmazások kidolgozására használják fel.

A kutatás és kísérleti fejlesztés jellemzői: az alkotás és az újdonság eleme; a tudományos módszerek alkalmazása; új ismeret létrehozása.

K+F

K+F: lásd → *kutatás és kísérleti fejlesztés*

A K+F-tevékenység típusai

A kutatás és kísérleti fejlesztés tevékenységen belül használt tevékenységtípusok:

- *alapkutatás*
- *alkalmazott kutatás*
- *kísérleti fejlesztés*

Egy-egy → *kutatási téma, fejlesztési feladat* megoldása során egyszerre több tevékenységtípusba is tartozhat. A statisztikai adatszolgáltatásnál – a tevékenységtípus definíció meghatározása szerinti – döntő részt képviselő típus alapján történik a besorolás.

Alapkutatás

Az alapkutatás olyan kísérleti és/vagy elméleti tevékenység, melynek elsődleges célja a jelenségek és a megfigyelhető tények lényegi alapjáról tudományos ismeretek szerzése, azok bővítése, anélkül, hogy az elért eredmények bármilyen konkrét gyakorlati alkalmazására vagy hasznosítására törekednének.

Az alapkutatás tulajdonságokat, struktúrákat és kapcsolatokat elemez, hogy feltevéseket, elméleteket állítson fel, vagy törvényszerűségeket állapítson meg, és ezeket igazolja. Alapkutatás az általános tudományos és technikai tudásanyag bővítése, amely nem kapcsolódik ipari vagy kereskedelmi célkitűzéshez.

Az alapkutatás két csoportra bontható:

- *tiszta alapkutatás*
- *célzott alapkutatás*

Tiszta alapkutatás

Tiszta alapkutatást a tudományos ismeretanyag gyarapításáért végeznek anélkül, hogy hosszú távú gazdasági vagy társadalmi előnyökre törekednének, vagy hogy az eredményeket gyakorlati problémák megoldására alkalmaznák, vagy azokat átadnák annak a szektornak, amely e problémák megoldásáért felelős.

Célzott alap kutatás

Célzott alap kutatást annak érdekében végeznek, hogy az olyan általánosabb ismeretanyagot eredményezzen, amely alkalmas lesz arra, hogy alapul szolgáljon felismert vagy várt, jelenlegi vagy jövőbeni problémák megoldására.

Alkalmazott kutatás

Az alkalmazott kutatás ugyancsak eredeti kutatást jelent, amelyet új ismeretanyag szerzése érdekében végeznek. Ez azonban elsődlegesen már egy gyakorlati cél elérésére vagy a célkitűzés megvalósítására törekszik.

Az alkalmazott kutatás vagy az \rightarrow *alapkutatás* eredményeinek lehetséges hasznosítását, vagy valamely konkrét és előre kitűzött cél eléréséhez új módszerek vagy eljárások megvalósítását szolgálja.

Az alkalmazott kutatás az ötletet gyakorlatban használható formába önti. Az ide tartozó kutatástól elsősorban azt várják, hogy eredményei egyetlen vagy korlátozott számú termék, eljárás, módszer vagy rendszer esetében legyenek hasznosak.

Kísérleti fejlesztés

A kísérleti fejlesztés módszeresen végzett tevékenység, amely a kutatásból és/vagy a gyakorlati tapasztalatból szerzett ismereteket felhasználva új anyagok, termékek vagy eszközök előállítására, új eljárások, rendszerek és szolgáltatások bevezetésére, valamint a már előállított vagy bevezetett ilyen termékek, eszközök lényeges továbbfejlesztésére törekszik.

Kísérleti fejlesztésnek nem tekinthető a termékeken, termelési eljárásokban, folyamatokban, meglévő szolgáltatásokon végzett rutinszerű változtatás, még ha az az adott termék, eljárás, folyamat vagy szolgáltatás fejlődését is eredményezi.

Nem tekinthető kísérleti fejlesztésnek:

- a nullszéria előállítása üzemszerű gyártásként,
- a kísérleti üzemek, a kísérleti építmények létrehozása, működtetése,
- a szabványosítás, a tipizálás, az ipari formatervezés, a termelésszervezés.

A társadalomtudományok területén a kísérleti fejlesztés olyan eljárás-ként határozható meg, amelynek célja a kutatás során szerzett ismeretek gyakorlati programokká való alakítása, beleértve a tesztelési és értékelési célú demonstrációs feladatokat is. A humántudományok területén kevésbé vagy egyáltalán nem értelmezhető e tevékenység-típus.

A K+F-hez kapcsolódó és K+F-ből kizárandó tevékenységek

A K+F-tevékenység számos egyéb tudományos és műszaki tevékenységgel függ össze. Ezek a tevékenységek gyakran nagyon szorosan kapcsolódnak a kutatáshoz és kísérleti fejlesztéshez, a szorosan vett K+F-tevékenység mérésénél ezeket a tevékenységeket azonban ki kell zárni (részletesen lásd 5, 6. sz. mellékleteket).

Kutató-fejlesztő hely

A kutató-fejlesztő helyek a statisztikai megfigyelés számbavételi egységei, azok az egységek, melyek fő- vagy melléktevékenységként kutatási és fejlesztési tevékeny-

séget végeznek, függetlenül attól, hogy ezt milyen szervezeti keretek között végzik. A kutatási statisztikában a megfigyelési egység – a felsőoktatási kutatóhelyeket kivéve – megegyezik az önálló gazdasági egységgel.

Kutatóhely

Kutatóhely: lásd → *kutató-fejlesztő hely*

K+F-hely

K+F-hely: lásd → *kutató-fejlesztő hely*

Szektorok szerinti csoportosítás

A K+F-statisztika adatainál használt alapvető rendezési elv. A → *K+F-helyek* jellemző gazdasági műveletek és a fő finanszírozási forrás figyelembevételével történő besorolása, amely nem teljesen egyezik az önálló gazdasági egységeknek a Nemzeti Számlák összeállításánál alkalmazott szektor szerinti csoportosításával. A leglényegesebb eltérés az, hogy a kutatási statisztikában a felsőoktatás külön szektort alkot.

Ez a fajta csoportosítás azzal az előnnyel is jár, hogy az egyes szektorokban, a sajátosságoknak megfelelő kérdőíveket és adatfelvételi módszereket lehet alkalmazni.

A → *kutató-fejlesztő helyek* besorolása, a statisztikai megfigyelés számbavételi egységeinek csoportosítási szempontja – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – az alábbi:

→ *kormányzati (államháztartási) szektor*

→ *felsőoktatási szektor*

→ *vállalkozási szektor*

(A nemzetközi osztályozásban még további két szektort különböztetnek meg: ezek a nonprofit szektor és a külföld. A jelenlegi magyar K+F-statisztikában – bár elkülönítésük megoldható – ezek még külön nem jelennek meg, mert csak kis részarányt képviselnek.)

Kormányzati (államháztartási) szektor

A kormányzati szektorba tartozik → *kutatóhelyként* valamennyi szervezet, amely → *kutatási és kísérleti fejlesztési* tevékenységet végez, és tevékenységét az állam finanszírozza. Ide sorolják a kutató-fejlesztő intézeteket, amelyek alaptevékenysége a kutatás, fejlesztés; tevékenységükben a K+F túlnyomó hányadot képvisel, jelentős feladatokat végeznek valamely probléma megoldásában, ellátják valamely tudományterület (tudományágazat, diszciplína) hazai kutatóintézeti művelését és kutatási témái alapján részt vesznek kiemelt programok teljesítésében.

Ide tartoznak továbbá a központi vagy helyi költségvetési szerv vagy költségvetési rend szerint gazdálkodó egyéb szervezet intézményei, amelyek nem kizárólagos alapfeladatként látnak el → *K+F-tevékenységet*, vagy alapfeladatuk mellett a munkaidő egy részében kutatást végeznek (saját foglalkoztatottal és berendezéssel), részt vesznek kiemelt programok teljesítésében, vagy elnyert K+F-pályázat alapján K+F-célalapokból részesültek. Ezek lehetnek múzeumok, könyvtárak, kórházak és egyéb közösségi szolgáltatást nyújtó intézmények.

Felsőoktatási szektor

A felsőoktatási szektorba tartozik → *kutatóhelyként* az az egyetemi, főiskolai szervezeti egység, amely az oktató-nevelő (gyógyító-megelőző) munka mellett, esetleg attól elkülönítve → *kutató-, kísérlet fejlesztő* munkát végez. Ide sorolják az intézeteket, laboratóriumokat, tanszékeket, tanszékcsoportokat, kísérleti állomásokat, továbbá a felsőoktatási intézmények mellett működő kutatóintézeteket.

Vállalkozási szektor

A vállalkozási szektorba tartozik → *kutatóhelyként* az a vállalkozás, amely főtevékenységként vagy alaptevékenysége (árak, szolgáltatások előállítás, forgalmazása) mellett, ahhoz kapcsolódóan saját eszközeivel, saját dolgozóival, saját szervezetben → *kutatási és fejlesztési* tevékenységet végez. Ez a szektor fogja át a jogi személyiségű (közös vállalat, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság, szövetkezet), illetve a jogi személyiség nélküli (betéti társaság, közkereseti társaság) vállalkozásokat és a nonprofit szervezeteket (alapítvány), amennyiben azok az előbbi feltételeknek megfelelnek.

Ide tartozik továbbá minden olyan gazdasági egység, amely főtevékenysége alapján a 73.10 (Műszaki kutatás, fejlesztés), 73.20 (Humánkutatás, fejlesztés) TEÁOR-besorolással rendelkezik (lásd 1. sz. függelék). Ugyancsak itt kell figyelembe venni azokat a vállalkozásokat is, amelyek jelentős feladatokat végeznek kiemelt programok teljesítésében vagy elnyert K+F-pályázat alapján K+F-célra folyósított összegben részesültek.

Tudományág, ágazat, alágazat szerinti csoportosítás

A tudományág, ágazat, alágazat a tudományirányítás, illetve a kutatáskoordinálás céljaira kialakított, és a K+F-statisztikában is alkalmazott rendszerezés. Az első szint a tudományág, amely hat csoportba sorolható:

1. természettudomány,
2. műszaki tudomány,
3. orvostudomány,
4. mezőgazdasági tudomány,
5. humántudomány,
6. társadalomtudomány.

A K+F-helyek tudományág szerinti csoportosítása a kutatási tevékenységükre jellemző tudományág alapján történik.

A tudományágak ágazatokra, ezen belül egyes esetekben alágazatokra bonthatóak (lásd 1. sz. melléklet).

2. A kutató-fejlesztő helyek tevékenységét jellemző fogalmak

Kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat

A kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat a K+F-tevékenység alapegysége, melyet külön-külön tartanak nyilván. Meghatározója az új tudományos-műszaki eredmény várható létrehozására irányuló konkrét célkitűzés, amelynek elérése kutatási, kísérleti fejlesztési munkát igényel.

A statisztikai számbavételnél ide tartozik

- a megfigyelt szektorok kutatóhelyeinek tervében elfogadott kutatási, kísérleti fejlesztési nyilvántartási alapegység,
- egy-egy szerződés, megbízás tárgyát képviselő kutatási, fejlesztési munka.

Munkában lévő kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat

A munkában lévő → *kutatási téma, fejlesztési feladat* az a kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat, amely az adott év programjában szerepelt, illetve amellyel kapcsolatban költségek merültek fel.

A munkában lévő → *kutatási témákat és kísérleti fejlesztési feladatokat* az alábbiak szerint csoportosítják:

- a tárgyidőszakban végzett munka alapján
 - *eredményesen befejezett*,
 - ebből: → *a tárgyévben bevezetésre (hasznosításra) került témák, feladatok*,
 - *nemzetközi együttműködés keretében munkált témák, feladatok*.
- tudományág, ágazat, alágazat szerint (lásd 1. sz. melléklet).

Ezen túlmenően a kísérleti fejlesztési feladatokat fő tevékenységi terület szerint is osztályozzuk (lásd 2. sz. melléklet).

Összes munkában lévő kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat

Az összes munkában lévő → *kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat* a → *kormányzati (államháztartási szektor)*, a → *felsőoktatási szektor* és a → *vállalkozási szektor* → *kutató-fejlesztő helyein nyilvántartásba vett* → *kutatási témák, kísérleti fejlesztési feladatok összessége*. A → *kutató-fejlesztő helyeken* munkában lévő → *kutatási témák, kísérleti fejlesztési feladatok* összegzett darabszáma kisebb mértékű halmozódást tartalmaz a → *kutató-fejlesztő helyek*, illetve a → *szektorok közötti munkamegosztás* következtében (pl. ha a → *kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat* egy részét szerződés, megbízás alapján más → *kutató-fejlesztő hely*, illetve → *szektor* oldja meg).

Eredményesen befejezett kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat

Az eredményesen befejezett kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat, amelyet a → *kutató-fejlesztő helyek* tevékenységének értékelése során a kutatás vezetője eredményesen befejezetteknek minősít. Az eredményes befejezés feltételei:

- a téma (feladat) zárójelentésének elfogadása,
- a kutatási, kísérleti fejlesztési szerződés teljesítésének elismerése,
- alkalmazott kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat esetén a használatbavétel lehetőségének igazolása,
- egyéb, a célkitűzéseknél megfogalmazott célok.

Nem tekinthető eredményesen befejezetteknek a két vagy több évig folyamatosan kutatott téma (feladat), amelynek csak részfeladatait teljesítették, és további részek megoldása még hátra van. A részfeladatok megoldására kötött szerződés teljesítéseinek elismerése nem jelenti a munka egészének eredményes befejezését. A statisztikában ezek nem számítanak eredményesen befejezett kutatási témának, fejlesztési feladatnak.

A tárgyévben a gyakorlatba bevezetésre került kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat

A tárgyévben a gyakorlatban bevezetett kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat az → *eredményesen befejezett témák, fejlesztési feladatok* közül az, amelyet a célkitűzéseknek megfelelően hasznosítottak, első ízben a gyakorlatban alkalmaztak.

Nemzetközi együttműködés keretében munkált kutatási téma, kísérleti-fejlesztési feladat

Meghatározott tudományterületre vagy konkrét → *kutatási témára, kísérleti fejlesztési feladatra* vonatkozó két- vagy többoldalú megállapodás, szerződés alapján végzett tevékenység, amelynek nem hazai résztvevője is van. Az együttműködés a → *kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat* megoldása révén új kutatási fejlesztési ismeretek eredményes létrehozására irányul.

3. A kutatás és kísérleti fejlesztési statisztika létszámfogalmai

K+F-személyi állomány

A K+F-létszámhoz kell besorolni minden, kutatásra, fejlesztésre alkalmazott személyt, aki közvetlenül K+F-tevékenységet végez, valamint azokat is, akik közvetlen szolgáltatást nyújtanak, mint pl. a K+F-vezetők, -menedzserek, -adminisztrátorok és -egyéb fizikai és nem fizikai foglalkozásúak.

A közvetett szolgáltatást nyújtó személyeket a létszámadatoknál figyelmen kívül kell hagyni. Így például a biztonság, takarítás, karbantartás, étkeztetés területén foglalkoztatottak stb.

A K+F létszámadatai az átlagos statisztikai állományi létszámra vonatkoznak. Ezen belül két fő csoport különböztethető meg:

- főállásban alkalmazásban állók (teljes vagy nem teljes munkaidőben),
- munkavégzésre irányuló további jogviszonyban állók.

1999-től a munkavállalók minden csoportjánál egységes számbavételt kell alkalmazni: azok a nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülő személyek, akik a nyugdíj folyósításának szüneteltetése nélkül munkát vállalnak, – alkalmazásuktól függően – a fent említett kategóriák bármelyikében szerepelhetnek.

A K+F-statisztika a → *kutató-fejlesztő helyeken dolgozók tényleges létszámát* (a statisztikai állományi létszám alapján), valamint a kutatásra, fejlesztésre fordított idő figyelembevételével a → *kutató-fejlesztő helyeken dolgozók teljes munkaidejű dolgozókra átszámított – redukált vagy számított – létszámát* is megfigyeli.

A K+F-helyeken dolgozók összes létszáma

A K+F-helyeken dolgozók összes létszáma az → *intézeti (államháztartási) szektor*, a → *felsőoktatási szektor* és a → *vállalkozási szektor* → *kutató-fejlesztő helyein* számbavett létszám összege.

Ezen belül – foglalkozás szerint – három létszámtípus különböztethető meg:

- *kutató, fejlesztő,*
- *kutatási-fejlesztési segédszemélyzet,*
- *egyéb (fizikai és nem fizikai foglalkozású) személyzet.*

Kutató, fejlesztő

A kutatók, fejlesztők olyan szakemberek, akik új tudományos ismeretek, termékek, eljárások, módszerek és rendszerek koncepciójával vagy megalkotásával, valamint az érintett projektek menedzselésével foglalkoznak.

Az → *intézeti szektorba* tartozó → *kutató-fejlesztő helyen* kutató, fejlesztő a tudományos munkakörbe besorolt, valamint a műszaki munkakörökbe sorolt egyetemi, főiskolai végzettségűek.

A → *felsőoktatási szektorban* → *kutató, fejlesztő* az oktatási munkakörben dolgozók, a tudományos munkakörökbe soroltak, vagy más munkakörben kutatással, fejlesztéssel foglalkozó egyetemi, főiskolai végzettségűek. (A nemzetközi gyakorlatban a K+F-fel foglalkozó PhD-hallgatókat is kutatóknak tekintik. Ők ugyanis egyetemi diplomások és kutatást végeznek a PhD-fokozat megszerzéséért. A jelenlegi magyar statisztikában még nem szerepelnek a kutatók között.)

A → *vállalkozási szektorban* → *kutató, fejlesztő* a K+F-munkán foglalkoztatottak közül az egyetemet, főiskolát végzett alkalmazott.

Kutatási-fejlesztési segédszemélyzet

Azokból a személyekből áll, akiknek fő feladatuk ellátásához technikai ismeretekkel és tapasztalattal kell rendelkezniük a műszaki tudományok, a fizikai és élettudományok vagy a társadalom- és humántudományok egy vagy több területén. Tudományos és műszaki feladatok ellátásával vesznek részt a K+F-ben, melyek elméleti és gyakorlati módszerek alkalmazását igénylik. Munkájukat általában → *kutatók, fejlesztők* irányításával végzik. Ide tartoznak a technikusok, a laboránsok, az asszisztensek stb.

A → *kutató-fejlesztő helyek* mindhárom szektorában ide tartoznak azok a személyek, akik a K+F-tevékenységben segédkeznek a fenti meghatározásnak megfelelően és általában egyetemi, főiskolai oklevéllel nem rendelkeznek.

Egyéb (fizikai és nem fizikai foglalkozású) személyzet

Az egyéb személyzetszoportba tartoznak azok a fizikai és nem fizikai foglalkoztatottak, akik részt vesznek a K+F-projektekben vagy az ilyen projektekhez közvetlenül kapcsolódnak.

Ide kell sorolni azokat a munkavállalókat, akik a K+F-munka feltételeit biztosítják, tevékenységük a K+F közvetlen szolgálatában áll.

A kutató-fejlesztő helyeken dolgozók tényleges létszáma

Azoknak a természetes személyeknek a statisztikai állományi létszáma, akik a különböző szektorok → *kutatóhelyein* K+F-tevékenységgel foglalkoznak (kutató, fejlesztő, kutatási segédszemélyzet, egyéb személyzet), függetlenül a tudományos kutatásra, fejlesztésre fordított időtől.

A kutató-fejlesztő helyeken dolgozók számított létszáma

A számított létszám a teljes munkaidejű dolgozókra átszámított (redukált) létszám: a K+F-tevékenységgel foglalkozó személyek tényleges létszámának a K+F-tevékenységre vetített, teljes munkaidőre történő átszámítása. A tényleges létszámba tartozók a kötelező (előírt) munkaidejük egészében vagy annak egy részében végeznek K+F-tevékenységet, illetve közreműködnek a tevékenységben. Ezért a (teljes munkaidőre) átszámított létszám, azaz a foglalkoztatottak K+F-re fordított idejének a teljes munkaidőhöz viszonyított arányával súlyozott létszáma.

A munkaidő megoszlására vonatkozó számítást – minden egyes foglalkozási csoportra vonatkozóan – az adatszolgáltatók végzik el.

A K+F-személyi állomány iskolai végzettsége

A K+F-személyi állomány mindhárom csoportjának (kutató-, segéd-, egyéb személyzet) legmagasabb iskolai végzettség szerinti besorolása az alábbi kategóriákba történik:

- PhD-, DLA-fokozat
Valamennyi szakterületen az egyetemi vagy azzal egyenértékű végzettségű, doktori fokozattal rendelkezők.
- Egyetem, főiskola
Egyetemi, főiskolai diplomások, akik diplomájukkal egyetemeken vagy egyéb egyetemi, főiskolai szintű felsőoktatási intézményben szerezték.
- Középfokú végzettség
Középfokú (érettségi), szakiskolai (szakmunkás) bizonyítvánnyal rendelkezők, valamint a középfoknál magasabb, de nem felsőfokú végzettséggel rendelkezők, ez utóbbi csoport elkülönítve is szerepel az adatszolgáltatásban.
- Egyéb végzettség
(Középfokú tanulmányaikat nem fejezték be, valamint a fenti csoportokba nem sorolhatók.)

A tudományos fokozattal, illetve címmel rendelkezők

A statisztika az elért legmagasabb szint alapján veszi számba a fokozattal vagy címmel rendelkezőket az alábbi bontásban:

- Akadémiai rendes vagy levelező tag címmel rendelkezők;
- MTA doktora, tudomány doktora címmel rendelkezők;
- Tudomány kandidátusa, doktori PhD-, DLA- fokozattal rendelkezők.

A tudományos fokozattal rendelkezők számáról két forrásból kerülnek összegyűjtésre az adatok:

- MTA Doktori Tanács nyilvántartásából;
- K+F-statisztikai adatgyűjtésből.

Az adatok magukban foglalják a külföldön szerzett és Magyarországon honosított fokozatokat, de nem tartalmazzák a külföldi állampolgároknak Magyarországon megadott tudományos fokozatokat. (Kivétel, ha a külföldi állampolgár Magyarországon letelepedett, tartós munkavállalás céljából itt tartózkodik.)

4. A kutatás és kísérleti fejlesztési statisztika pénzügyi fogalmai

K+F-ráfordítás

A K+F-ráfordítás a \rightarrow *K+F-költség* és a \rightarrow *K+F-beruházás* (felhalmozási kiadás) együttes összege, bármilyen hazai vagy külföldi forrásból származik és függetlenül attól, hogy a pénzforrás eredetileg kutatásra, fejlesztésre vagy más célra állt rendelkezésre. (A nemzetgazdasági elszámolások hasonló elnevezésű fogalma a beruházásokat nem tartalmazza). A K+F-ráfordítás – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – a \rightarrow „*falakon belüli*” tevékenység *ráfordításait* méri. Egy-egy statisztikai egység K+F-ráfordításainak vizsgálatához a \rightarrow „*falakon kívüli*” *ráfordítás* kiegészítő adatforrásként felhasználható, de ennek nemzetgazdasági szintű, vagy szektorok szerinti összesítése nem értelmezhető.

A K+F-ráfordításokat társadalmi, gazdasági célok (lásd 3. sz. melléklet) szerint is besorolják.

„Falakon belüli” K+F-ráfordítás

„Falakon belüli”(saját szervezeten belüli ráfordításnak) nevezünk minden olyan K+F-fel kapcsolatos ráfordítást, amelyet egy adott statisztikai egységen belül egy meghatározott időszak folyamán költöttek, tekintet nélkül a ráfordítás anyagi forrására. Ide tartoznak a saját szervezettel saját célra végzett K+F-tevékenység, illetve a saját szervezettel más vállalkozás, intézmény megbízása alapján, megrendelésre végzett K+F-tevékenység. Azok a ráfordítások, amelyek ugyan az adott statisztikai egységen vagy szektoron kívül, de az egységen belüli K+F-tevékenység segítése érdekében merültek fel (pl. K+F-anyagok és -kellékek vásárlás) szintén ide tartoznak.

„Falakon kívüli” K+F-ráfordítás

A „falakon kívüli” ráfordítás az a K+F-tevékenységgel kapcsolatosan felmerült ráfordítás, amelyet a szervezet (vállalkozás, intézmény) megrendelésére más belföldi, illetve külföldi szervezet, (vállalkozás, intézmény) teljesített. Mérése a kiadott K+F-megbízások számla szerinti értéke alapján történik.

K+F-költség

A K+F-költség a saját szervezetben végzett kutatási és fejlesztési tevékenységgel összefüggő költségek összessége.

Kutatási és kísérleti fejlesztés költsége a saját foglalkoztatottakkal, saját berendezéssel végzett K+F-munka költségeit jelenti, akár a saját költség terhére elszámolt, akár szerződés, megrendelés alapján végzett kutatásról, kísérleti fejlesztésről van szó.

A költség egyrészt a \rightarrow *személyi jellegű ráfordításokat*, másrészt az \rightarrow *egyéb, dologi költségeket* tartalmazza.

A K+F-tevékenység költségeként nemcsak a közvetlen hanem a közvetett költségeket, így pl a K+F-általános költségeit is el kell számolni, viszont az amortizációt – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – ki kell zárni.

A K+F-költségeket társadalmi, gazdasági célok (lásd 3. sz. melléklet) szerint is besorolják.

A költségek tartalma, összetétele az egyes szektorokhoz tartozó kutatóhelyeken nem teljesen azonos.

Az \rightarrow *intézeti szektor* (ahol a szervezet összes tevékenysége vagy annak túlnyomó része kutatással függ össze) költségeiben például a fenntartással, a számítástechnikai és egyéb szolgáltatásokkal és a kutatásszervezéssel összefüggő összes költséget el kell számolni, míg a másik két szektorban csak ezek kutatási tevékenységnek megfelelő hányadát.

A \rightarrow *kutató-fejlesztő helyek* költségeit aszerint is csoportosíthatjuk, hogy milyen típusú tevékenységgel összefüggésben merültek fel. Ez alapján elkülöníthetők:

\rightarrow *a saját szervezetben végzett kutatási és fejlesztési tevékenység költségei* (K+F-költség);

\rightarrow *a kapcsolódó tevékenységek (nem K+F) költségei.*

Személyi jellegű ráfordítás

A személyi jellegű ráfordítás tartalmazza valamennyi kutatási tevékenységet végző személy bérköltségét, a személyi jellegű egyéb kifizetéseket (pl. prémium, fizetett szabadság, nyugdíjalaphoz való hozzájárulás és más biztosítási jellegű kifizetések), abban az esetben is, ha a munkatársak azt számla ellenében kapták, valamint a bérek és egyéb juttatások utáni járulékokat és adókat. A \rightarrow *K+F-költségként* elszámolható munkabér meghatározásakor a kutatási és fejlesztési munkára fordított idővel kell arányosítani.

Egyéb (dologi) költségek

Az egyéb (dologi) költségek csoportjába tartozik adott statisztikai egység egy adott évben végzett K+F-jéhez szükséges nem beruházás jellegű anyag, felszerelés és egyéb kellék vásárlására fordított összeg: pl. a víz és üzemanyag (beleértve a gázt és villamos energiát), könyvek, folyóiratok és egyéb tájékoztató anyag költsége, könyvtárhasználati díjak, tudományos társaságok tagdíjai stb. Ide tartoznak továbbá a kutatóhelyen kívül készített kisebb prototípusok, modellek számított vagy tényleges költségei, laboratóriumi anyagok és kellékek (vegyszerek, kísérleti állatok stb.) költségei. A helyszínre kiszálló tanácsadók díjait is az egyéb költségek közé kell számítani, de lehetőleg azonosítható módon kell nyilvántartani. Az ügyviteli és egyéb rezsi-költségeket (pl. irodahelyiség, posta és távközlési, biztosítási díjak) szintén ez a kategória tartalmazza, ha szükséges részarányos bontásban, hogy lehetővé váljon egyazon statisztikai egység nem K+F-költségeinek kimutatása is. A közvetett szolgáltatások költségeit is ide kell sorolni, akár az adott szervezeten belül nyújtották, akár külső szervtől, szállítótól bérelték, vásárolták is a szolgáltatást.

A saját szervezetben végzett kutatási és fejlesztési tevékenység költségei (K+F-költség)

A saját szervezetben végzett kutatási-fejlesztési tevékenység költségei a kutató-fejlesztő helyek \rightarrow *munkában lévő kutatási és fejlesztési feladatok* közvetlen és közvetett költségeit foglalja magában.

A K+F-tevékenységekkel összefüggő költségek összege. A költség egyrészt a \rightarrow *személyi jellegű ráfordításokat*, másrészt az \rightarrow *egyéb, dologi költségeket* tartalmazza.

A K+F-tevékenység költségeként nemcsak a közvetlen hanem a közvetett költségeket, így pl a K+F-általános költségeit is el kell számolni.

A költségek elszámolásánál az amortizációt – a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően – ki kell zárni.

A kutató-fejlesztő helyek összes K+F költsége

A → *kutató-fejlesztő helyek* összes K+F-költsége az egyes szektorokba (→ *kormányzati szektor*, → *felsőoktatási szektor*, → *vállalkozási szektor*) tartozó → *kutatóhelyek* → *K+F-költségeinek* összege.

A → *K+F-költségek* nem tartalmazzák a → *tudományos célú szolgáltatás*, a → *termelőtevékenység, nem tudományos célú szolgáltatás költségeit*.

A kutató-fejlesztő helyek kapcsolódó (nem K+F) költségei

A kutatóintézetek és felsőoktatási kutatóhelyek kutatással, fejlesztéssel összefüggő, de annak nem minősíthető tevékenységeinek költségei, melyeknek az alábbi típusait különböztetjük meg:

→ a *tudományos célú szolgáltatás költségei*;

→ a *termelőtevékenység, nem tudományos célú szolgáltatás költségei*.

Tudományos célú szolgáltatás költségei

Tudományos célú szolgáltatás költségei körébe tartoznak azon tevékenységek költségei, amelyeket az intézet külső szervek megbízásából megrendelésre végez, és amelyek tudományos kutatómunkát nem igénylő rutinfeladatok. Pl.: anyagvizsgálatok, műszeres mérések, adatgyűjtések, számítások, feldolgozások, komplex alkalmassági és minőségi vizsgálatok, szakvélemények, tanulmányok, számítástechnikai szolgáltatások stb., továbbá más műszaki fejlesztési szolgáltatások, pl. a szabványosítás, a tipizálás, az ipari formatervezés, a termelésszervezés.

Termelőtevékenység, nem tudományos célú szolgáltatás költségei

Termelőtevékenység, nem tudományos célú szolgáltatás költségeinek kell tekinteni a többnyire megrendelésre készített, vagy értékesítésre szánt, speciális ismereteket és/vagy felszerelést igénylő, egyedi vagy kisszériás termékek előállításával, továbbá az ipari, gazdasági szolgáltatásokkal kapcsolatos költségeket. Ide sorolandó a nullszéria előállítása, valamint a kísérleti üzem, kísérleti építmény működtetésének költsége is.

K+F-beruházás (-felhalmozási kiadás)

K+F-beruházás, -felhalmozási kiadás a tárgyévben felmerült, közvetlenül a kutatás és kísérleti fejlesztés végzését elősegítő, annak eszközeül szolgáló, új és használt tárgyi eszközök és számítógépes szoftverek beszerzésének értéke.

Beruházásnak minősül a tárgyi eszközök, → *számítógépes szoftverek* beszerzése, előállítása, saját vállalkozásban történő kivitelezése, a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig végzett tevékenység, továbbá mindaz a tevékenység, amely az egyedi tárgyi eszközhöz közvetlenül vagy közvetve hozzákapcsolható, ideértve a hitel igénybevételt és a biztosítást is. Az ezekkel kapcsolatosan felmerült költségek, ráfordítások a beszerzési ár részét képezik.

A K+F tárgyat képező gépek, műszerek, szoftverek beszerzési, előállítási költségei a beruházási adatokban nem szerepelhetnek.

A K+F-beruházásokat társadalmi, gazdasági célok (lásd 3. sz. melléklet) szerint is besorolják.

A beruházások az alábbiakat tartalmazzák:

→ *Építési beruházás*

→ *Gép-, műszerberuházás*

→ *Számítógépes szoftver*

Építési beruházás

Építési beruházás a K+F-tevékenység végzése céljára vásárolt földterületek (kísérleti terep, laboratóriumok és kísérleti üzemek helye) és az e célra épített vagy vásárolt épületek beszerzési, előállítási költségeiből áll, beleértve a nagyobb bővítéseket, alakításokat és javításokat.

Gép-, műszerberuházás

Ez a K+F-tevékenységek végrehajtását szolgáló nagyobb értékű műszerek és kutatási felszerelések, új vagy használt eszközök beszerzésének költségeit foglalja magában, beleértve az eszközök működtetéséhez használt szoftvert is.

Számítógépes szoftver

Ide tartozik a K+F-munka elvégzésében használt külön azonosítható számítógépes szoftverek beszerzése, beleértve a programleírásokat és egyéb segédanyagokat, mint pl. a rendszer és alkalmazási programok. Ugyancsak ide tartoznak a beszerzett számítógépek használatához szükséges szoftverek esetleges évi licencdíjai is.

A kutató-fejlesztő helyek összes K+F-beruházása

A → kutató-fejlesztő helyek összes K+F-beruházása → az egyes szektorokba (→ *kormányzati szektor*, → *felsőoktatási szektor*, → *vállalkozási szektor*) tartozó → *kutatóhelyek* → *K+F-beruházásainak* összege.

Összes K+F-ráfordítás

Az összes K+F-ráfordítás az egyes szektorokhoz (→ *intézeti szektor*, → *felsőoktatási szektor*, → *vállalkozási szektor*) tartozó → *kutatóhelyek* → *K+F-költségeinek* és a → *K+F-beruházásainak* együttes összege, kiegészítve a K+F-statisztikában nem jelentkező – nem a kutatóhelyek által közvetlenül felhasznált – K+F-célú alapok felhasználásával, valamint – a tudományos fokozatok tiszteletdíjára, illetménykiegészítésére, valamint az ösztöndíjasok illetményére kifizetett összegekkel.

A K+F-ráfordítások pénzügyi forrásai

A K+F pénzügyi forrásai szerinti számbavétel azt részletezi, hogy a – nemzetgazdasági szintű – ráfordításoknak kik voltak a finanszírozói, illetve milyen pénzforrások felhasználására került sor.

A statisztikában az alábbi pénzügyi forrásokat különböztetjük meg:

- vállalkozások mint a K+F forrása,
- állami költségvetés mint a K+F forrása,
- egyéb hazai K+F-forrás,
- külföldi K+F-forrás.

Vállalkozások mint a K+F-ráfordítás forrásai

A vállalkozás akkor minősül K+F-pénzügyi forrásnak, ha saját forrásából, vagy más vállalkozástól szerződés alapján, illetve támogatás formájában kapott összegből K+F-tevékenység költségeit vagy beruházását finanszírozza, függetlenül attól, hogy azt saját szervezeti keretek között vagy más szektorban végzi.

Állami költségvetés mint a K+F-ráfordítás forrása

Az állami költségvetés akkor tekinthető K+F-ráfordítás forrásának,

- ha azt a költségvetési rendben működő, K+F-tevékenységet alaptevékenységként folytató intézetek fenntartására költötték,
- ha azt bármely kutató-fejlesztő hely számára kutatási támogatás formájában, szerződés, megrendelés alapján vagy pályázat útján költségvetésből juttatták, vagy
- ha azt a költségvetési rendben működő K+F-tevékenységet nem alaptevékenységként folytató intézetek költségvetéséből K+F-re fordították.

Ide kell besorolni a K+F-célú államháztartási forrásból, illetve a tárca kutatási előirányzatból kapott összegeket is.

Egyéb hazai K+F-forrás

Az előzőekben megjelölt források – vállalkozások, állami költségvetés – kivételével minden hazai K+F-re fordított összeg, függetlenül attól, hogy a kutatóhely támogatás, megbízás vagy szerződés alapján jutott hozzá.

Külföldi K+F-forrás

A külföldről származó, bármilyen címen K+F-célra fordított összegek tartoznak ide, függetlenül attól, hogy a kutatóhely megbízás, támogatás, segély vagy pályázatok alapján jutott hozzá.

5. A kutató-fejlesztő hely eredményeinek méréséhez kapcsolódó fogalmak

A kutató-fejlesztő hely dolgozói által írt tudományos mű

A → *kutató-fejlesztő helyen* a tárgyidőszakban, vagy korábban → *munkában lévő kutatási témákról, fejlesztési feladatokról* a → *kutatóhely* dolgozója által írt, és a tárgyidőszakban Magyarországon, vagy külföldön nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent tudományos mű.

A tudományos irodalom azoknak a műveknek az összefoglaló megnevezése, amelyek valamely tudományág új eredményeit közlik, vagy bizonyos ismereteket tudományos rendszerezésben tárgyalnak, szűk felhasználói réteg (magasan képzett, speciális érdeklődésű személyek) számára.

A → *kutató-fejlesztő helyek* dolgozói által magyar vagy idegen nyelven írt tudományos művek: könyvek, könyvfejezetek, gyűjteményes kötetek esetén tanulmányok, hazai vagy külföldi szakfolyóiratcikkek, elfogadott értekezések.

A kutató-fejlesztő hely dolgozói által írt tudományos művek összes száma

A → *kutató-fejlesztő helyek* dolgozói által magyar vagy idegen nyelven írt tudományos művek összes száma a felsőoktatási, intézeti és vállalkozási kutatóhelyeken számba vett publikációk összessége. (Megjegyzés: A kutató-fejlesztő helyek dolgozói által írt tudományos művek szektorok szerint elkülönítetten összegzett darabszáma kisebb mértékű halmozódást tartalmaz. Ez egy időszakon belül egyrészt olyan esetben következik be, ha a társszerzők különböző szektorhoz tartozó kutató-fejlesztő helyeken dolgoznak, másrészt, ha egyazon mű egy év alatt több nyelven jelenik meg. Az időbeli különbséggel – más beszámolási időszakban – ismételten megjelenő művek is többszörösen kerülnek számbavételre.)

A kutató-fejlesztő hely szabadalmi tevékenysége

A → *kutató-fejlesztő helyeken* bejelentett találmányok, illetve megadott szabadalmak a kutatási és fejlesztési tevékenységgel összefüggésben, egyéni vagy társszerzői kollektívában létrehozott eredmények aszerinti bontásban, hogy belföldre vagy külföldre vonatkozik. (Az agrártudományi kutatások esetén az előzőek értelemszerűen vonatkoznak a növény- és állatfajtákra.) A több országban (belföldön és külföldön) egyidejűleg, vagy különböző időpontokban történő bejelentés országonként külön-külön egységnek számít.

Szabadalom

Szabadalom minden új feltalálói tevékenységen alapuló, iparilag alkalmazható találmány. A szabadalmi tevékenység számbavétele az alábbiak szerint történik:

a → *kutatóhely*, illetve annak dolgozói által a tárgyévben tett szabadalmi bejelentések száma

- belföldön,
- külföldön;

a → *kutatóhely*, illetve annak dolgozói részére a tárgyévben megadott szabadalmak száma

- belföldön,
- külföldön.

III. Címszójegyzék

Megnevezés	Oldalszám
Alap kutatás	9
Alkalmazott kutatás	10
Állami költségvetés mint a K+F-ráfordítás forrása	21
Célzott alap kutatás	10
Egyéb (dologi) költségek	18
Egyéb (fizikai és nem fizikai foglalkozású) személyzet	15
Egyéb hazai K+F-forrás	21
Építési beruházás	20
Eredményesen befejezett kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat	13
„Falakon belüli” K+F-ráfordítás	17
„Falakon kívüli” K+F-ráfordítás	17
Felsőoktatási szektor	11
Gép-, műszerberuházás	20
K+F	9
K+F-beruházás (felhalmozási kiadás)	19
K+F-hely	11
K+F-helyeken dolgozók összes létszáma	14
K+F-hez kapcsolódó és a K+F-ből kizárandó tevékenységek	10
K+F-költség	17
K+F-osztályozási rendszerei	30
K+F-ráfordítás	16
K+F-személyi állomány	14
K+F-személyi állomány iskolai végzettsége	16
K+F-tevékenység típusai	9
K+F-ráfordítások pénzügyi forrásai	20
Kísérleti fejlesztés	10
Kormányzati (államháztartási) szektor	11
Kutatás és kísérleti fejlesztés	9
Kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat	12
Kutatási-fejlesztési segéd személyzet	15
Kutató-fejlesztő helyeken dolgozók számított létszáma	15
Kutató-fejlesztő helyeken dolgozók tényleges létszáma	15
Kutató, fejlesztő	14
Kutató-fejlesztő hely	10
Kutatóhely	11
Kutató-fejlesztő hely dolgozói által írt tudományos mű	21
Kutató-fejlesztő hely dolgozói által írt tudományos művek összes száma	22

Megnevezés	Oldalszám
Kutató-fejlesztő hely szabadalmi tevékenysége	22
Kutató-fejlesztő helyek kapcsolódó tevékenység (nem K+F) költségei	19
Kutató-fejlesztő helyek összes K+F-beruházása	20
Kutató-fejlesztő helyek összes K+F-költsége	19
Külföldi K+F-forrás	21
Munkában lévő kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat	13
Nemzetközi együttműködés keretében munkált kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat	14
Összes K+F-áfordítás	20
Összes munkában lévő kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat	13
Saját szervezetben végzett kutatási és fejlesztési tevékenység költségei	18
Szabadalom	22
Számítógépes szoftver	20
Szektorok szerinti csoportosítás	11
Személyi jellegű ráfordítás	18
Tárgyévben a gyakorlatba bevezetésre került kutatási téma, kísérleti fejlesztési feladat	13
Társadalmi, gazdasági célok	28
Termelőtevékenység, nem tudományos célú szolgáltatás költségei	19
Tiszta alapkutatás	9
Tudományág, ágazat, alágazat szerinti csoportosítás	12
Tudományos célú szolgáltatás költségei	19
Tudományos fokozattal, illetve címmel rendelkezők	16
Vállalkozási szektor	12
Vállalkozások mint a K+F-ráfordítás forrásai	21

IV. Mellékletek

1. sz melléklet

Tudományág, ágazat szerinti osztályozás

Számjel	Tudományág, ágazat
1.1.	Matematika- és számítástudományok
1.2.	Fizikai tudományok
1.3.	Kémiai tudományok
1.4.	Földtudományok
1.5.	Biológiai tudományok
1.6.	Környezettudományok
1.7.	Multidiszciplináris természettudományok
2.1.	Építőmérnöki tudományok
2.2.	Villamosmérnöki tudományok
2.3.	Építészmérnöki tudományok
2.4.	Anyagtudományok és technológiák
2.4.1.	Bányászat
2.4.2.	Kohászat
2.5.	Gépészeti tudományok
2.6.	Közlekedéstudományok
2.7.	Vegyésmérnöki tudományok
2.7.1.	Gyógyszeripar
2.7.2.	Gumi- és műanyagipar
2.8.	Informatikai tudományok
2.8.1.	Számítástechnika
2.8.2.	Híradástechnika
2.8.3.	Hírközlés
2.9.	Agrárműszaki tudományok
2.10.	Katonai műszaki tudományok
2.11.	Multidiszciplináris műszaki tudományok
2.12.	Élelmiszeripar
2.13.	Könnyűipar
3.1.	Elméleti orvostudományok
3.2.	Klinikai orvostudományok
3.3.	Egészségtudományok
3.4.	Gyógyszertudományok
3.5.	Multidiszciplináris orvostudományok
4.1.	Növénytermesztési és kertészeti tudományok
4.2.	Állatorvosi tudományok
4.3.	Állattenyésztési tudományok
4.4.	Élelmiszer-tudományok
4.5.	Erdészeti és vadgazdálkodási tudományok
4.6.	Multidiszciplináris agrártudományok
5.1.	Gazdálkodás- és szervezéstudományok

- 5.2. Közgazdaság-tudományok
- 5.3. Állam- és jogtudományok
- 5.4. Szociológiai tudományok
- 5.5. Politikatudományok
- 5.6. Hadtudományok
- 5.7. Multidiszciplináris társadalomtudományok
- 5.8. Földrajz
- 6.1. Történelemtudományok
- 6.2. Irodalomtudományok
- 6.3. Nyelvtudományok
- 6.4. Filozófiai tudományok
- 6.5. Nevelés- és sporttudományok
- 6.6. Pszichológiai tudományok
- 6.7. Néprajz és kulturális antropológiai tudományok
- 6.8. Művészetek és művészeti és művelődéstörténeti tudományok
- 6.9. Vallástudományok, hittudomány
- 6.10. Média- és kommunikációs tudományok
- 6.11. Multidiszciplináris bölcsészettudományok

A kísérleti fejlesztési témák (feladatok) osztályozása tevékenységi terület szerint¹

- 01 Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, hal- és vadgazdálkodás
- 10 Bányászat
- 15 Élelmiszeripar
- 17 Könnyűipar
- 23 Kőolaj-feldolgozás
- 24 Vegyipar, gumiipar, műanyagipar
- 26 Építőanyag-ipar
- 27 Kohászat
- 28 Fémfeldolgozási termékgyártás
- 29 Gépipar
- 32 Híradástechnika
- 33 Műszergyártás
- 34 Járműgyártás
- 40 Energetika és vízgazdálkodás
- 45 Építőipar
- 50 Kereskedelem
- 60 Posta, távközlés, szállítás
- 72 Számítástechnika, informatika
- 731 Műszaki és természettudományi K+F
- 732 Humán- és társadalomtudományi K+F
- 80 Oktatás
- 85 Egészségügy
- 90 Környezetvédelem
- 94 Munkavédelem, műszaki biztonságtechnika
- 98 Védelem, haditechnika

¹TEÁOR-on alapuló, de azzal nem teljesen egyező osztályozás.

A társadalmi-gazdasági célok

1. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat fejlesztése

E csoportba tartozik valamennyi K+F, amelynek elsődleges célja ezen tevékenységek fejlesztése és támogatása. Kizárja viszont az élelmiszer-feldolgozó és csomagolóipar érdekében végzett K+F-et, amelyeket „Az ipari fejlesztés előmozdítása” célhoz kell besorolni.

2. Az ipari fejlesztés előmozdítása

Ez a csoport azokat a K+F-programokat tartalmazza, amelyeknek elsődleges célja az ipari fejlesztés előmozdítása. Ezen osztály elsősorban a gyáripár érdekében végzett K+F-programokat foglalja magába, de ide tartoznak az építőipar, a nagy- és kiskereskedelem, éttermek és szállodák, a bankok, a biztosítás és egyéb kereskedelmi szolgáltatások vagy általában az ipar érdekében végzett K+F-ek is.

3. Az energia termelése és ésszerű felhasználása

Idetartozik minden K+F, melynek célja bármilyen energiatípus szolgáltatása, termelése, tárolása és elosztása, kivéve a járművek és rakéták hajtóműveivel kapcsolatos K+F.

4. Az infrastruktúra fejlesztése

A közlekedés és hírközléssel kapcsolatos – a jobb és biztonságosabb közlekedési rendszerek (beleértve a közlekedésbiztonságot), valamint minden hírközlési szolgálat (kivéve műholdakat) és hálózatok tervezése és szervezése – K+F-tevékenység.

Város- és falutervezéssel összefüggő K+F-tevékenységek – városi és falusi területek tervezése, a lakások minőségének és a kommunális környezetnek a javítása.

5. A környezet védelme és ellenőrzése

Ebbe a csoportba tartoznak az „ép” fizikai környezetre irányuló (levegő, víz, talaj és altalaj, zaj, szilárd hulladékok elhelyezése és sugárzás), a szennyeződés megelőzésével, valamint a szennyezés azonosításával, kezelésével kapcsolatos K+F-tevékenységek.

6. Egészségügy (kivéve a szennyeződés)

Az ember egészségének védelmével és javításával összefüggő K+F-programok tartoznak ebbe a csoportba. Az élelmiszer-higiéniára és táplálkozásra; a gyógyászati célra alkalmazott sugárzásra; a biokémiai technológiára; az orvosi információra, a kezelés és a gyógyszerterápia racionalizálására; valamint az epidemiológiára, az ipari ártalmakra és kábítószer-fogyasztásra irányuló K+F-k.

7. Társadalmi és személyi szolgáltatások

A társadalmi és kulturális problémákkal kapcsolatos K+F magában foglalja pl. a szociális biztonságot, a társadalmi szolgáltatásokat, társadalmi kapcsolatokat, kultúrát, pihenést, szórakozást, törvényt és közrendet, fogyasztók védelmét, munkafeltételeket, munkakapcsolatokat, munkaerő-hasznosítást, közigazgatást, nemzetgazdaságot, békét és egyéb nemzetközi célokat.

8. A föld és a légkör kutatása és hasznosítása

Ide a föld kérgének és takarójának, a tengereknek, óceánoknak és a légkörnek a kutatása és hasznosítása tartozik, kivéve a szennyeződés vizsgálatát, a mezőgazdasági célú talajvizsgálatot és a halászatot.

9. A tudásszint általános fejlesztése

Ez a csoport tartalmazza mindazt a K+F-et, amely hozzájárul a tudásszint általános fejlesztéséhez, és amelyet nem lehet egy speciális célhoz sorolni.

10. Polgári repülés

Ide sorolandó minden polgári repülésre vonatkozó K+F.

11. Védelem

Azon K+F-tevékenységek tartoznak ide, amelyeket elősorban polgári védelmi célokból végeznek, tekintet nélkül a tartalmukra vagy arra, hogy van-e másodlagos polgári alkalmazásuk, pl. védelmi célú nukleáris- és űrkutatás. Nem sorolhatók ide a védelmi minisztériumok által finanszírozott pl. meteorológiával, hírközléssel kapcsolatos polgári K+F-tevékenységek.

A kutatás és kísérleti fejlesztés osztályozási rendszerei

Adatkörök	Szektor	Tevékenységtípus	Tudományág	Tevékenység (TEÁOR)	Társadalmi, gazdasági célok
	szerint				
Kutató-fejlesztő hely	+	–	+	+	–
K+F-tényleges létszám	+	–	+	+	–
K+F-számított létszám	+	–	+	+	–
K+F-költség	+	+	+	+	+
K+F-beruházás	+	+	+	+	+
K+F-ráfordítás	+	+	+	+	+
Kutatási téma, fejlesztési feladat	+	+	+	+	–
Publikációk	+	–	+	+	–
Szabadalmak	+	–	+	+	–

Tudományág: lásd 1. sz. melléklet

Társadalmi, gazdasági célok: lásd 3. sz. melléklet

A K+F-hez kapcsolódó tevékenységek az alábbiak:**1) Tudományos és műszaki tevékenységek (TÉT)**

Az ide tartozó tevékenységek a K+F mellett olyan tevékenységeket is magukban foglalnak, mint a tudományos és műszaki oktatás és képzés, valamint a tudományos és műszaki szolgáltatások. A szolgáltatások körébe tartoznak például könyvtárak és múzeumok ilyen irányú tevékenysége, a TÉT irodalmának fordítása és kiadása, felmérések, talaj- és egyéb vizsgálatok, társadalmi-gazdasági jelenségekkel kapcsolatos adatgyűjtések, tesztelés, szabványosítás, minőségellenőrzés, tanácsadói szolgálatok, köztestületek szabadalmi és licenctevékenysége.

2) Műszaki innovációs tevékenységek

A műszaki innovációs tevékenységek mind olyan tudományos, műszaki, szervezeti, pénzügyi és kereskedelmi jellegű lépések, amelyek technikailag új vagy továbbfejlesztett termékek és eljárások megvalósításához vezetnek. A kutatási és kísérleti fejlesztés csak egyik eleme az ide tartozó tevékenységeknek, s az innovációs folyamat különböző szakaszaiban is bármikor végezhető. Így nem csak az innovatív ötletek eredeti forrásaként szerepelhet, hanem a problémamegoldás egyik eszközeként is, amely a megvalósítás bármely pontján segítségül hívható.

Az innovációs folyamatban a K+F mellett az innovációs tevékenységek más formái is megkülönböztethetőek. Az „Oslo-kézikönyv” (az innovációs tevékenység kézikönyve) az alábbi tevékenységeket sorolja fel:

- a nem tárgyasult technológia és know-how megszerzése,
- a tárgyasult technológia megszerzése,
- a felszerelés és műszaki tervezés,
- a termelés megindítása,
- az új vagy továbbfejlesztett termék marketingje.

Emellett az állami K+F-programokon alapuló innovációk esetében a folyamatba egy jelentős demonstrációs szakasz is beletartozhat. A demonstráció olyan projekt, amelybe már beletartozik a valós környezetben a teljes vagy közel teljes mértékben működő innováció, amelynek célja:

- az állami stratégia kialakítása, vagy
- az innováció alkalmazásának megjelenítése.

A K+F-ből kizárandó tevékenységek az alábbiak:

A K+F-tevékenységet meg kell különböztetni a tudományos és műszaki vonatkozású tevékenységek széles körétől. Bár ezek igen szorosan összefüggnek a kutatással, fejlesztéssel – az információáramlás, a gazdasági műveletek, az intézmények és a személyi állomány tekintetében – de a K+F-tevékenység mérése során ezeket – amennyire csak lehetséges – figyelmen kívül kell hagyni.

Kizárandó tevékenységek az alábbiak:

1) Oktatási és képzési tevékenységek

Megnevezés	Oktatás, képzés	K+F-tevékenység
Oktatók	A hallgatók oktatása, képzése, laboratóriumi gyakorlatok stb.	A hallgatók diplomájához szükséges K+F-projektek ellenőrzése Egyéb K+F-projektek ellenőrzése, irányítása Saját K+F-projektek végzése
PhD-hallgatók	Az oktatásban való részvétel a diploma megszerzéséhez, önálló tanulás, munka stb.	A diplomához szükséges K+F-projektek készítése és írása Egyéb K+F-tevékenység

2) Egyéb kapcsolódó tudományos és műszaki tevékenységek

- a) Általános célú adatgyűjtés
- b) Tesztelés és szabványosítás
- c) Megvalósíthatósági tanulmányok készítése
- d) Szakosított orvosi ellátás
- e) Szabadalmi és licencljárások
- f) Politikai vonatkozású tanulmányok
- g) Rutinszerű szoftverfejlesztés

3) Egyéb ipari tevékenységek

Megnevezés	Kezelés	Megjegyzés
Prototípusok	K+F-be számítva	Mindaddig, míg a továbbfejlesztés az elsődleges cél
Próbaüzem	K+F-be számítva	Mindaddig, míg a K+F az elsődleges cél
Ipari tervezés és rajzolás	Megosztva	A K+F-folyamatban szükséges műszaki és tervrajzok beszámítva, a termelési célúak nem
Üzemszervezés és szerszám- mozás	Megosztva	Az új termékek vagy eljárások kifejlesztését célzó „visszacsatoló” K+F és üzemszervezés, felszerelés is beszámít, termelési célra viszont nem
Próbagyártás	Megosztva	Beszámít, ha a gyártásba teljes körű tesztelést és azt követően további tervezést és szervezést is magában foglal, Minden más kapcsolódó tevékenység kizárandó.
Értékesítés utáni szolgáltatás és hibaelhárítás	Kizárva	Kivéve a „visszacsatoló” K+F-et
Szabadalmi és licencljárások	Kizárva	A szabadalmakkal és licencekkel összefüggő adminisztratív és jogi eljárás kizárandó (kivéve, ha azok közvetlen kapcsolódnak folyamatban lévő K+F-projektekhez)
Rutinszerű vizsgálatok	Kizárva	Még akkor is, ha azokat a K+F-személyzet tagjai végzik
Adatgyűjtés	Kizárva	Kivéve, ha a K+F-munka szerves részét alkotja
A szabványok, szabályozások betartását ellenőrző állami vizsgálatok	Kizárva	

4) Igazgatási-ügyviteli és egyéb segédtevékenységek.

A kizárólag kutatóhelyek K+F-jét finanszírozó intézmények tevékenysége, a minisztériumok, kutatási tanácsok és egyéb vezetőszervek, alapítványok és jótékonyági intézmények útján juttatott K+F-pénzalapok képzése, kezelése, elosztása nem tartozik a K+F körébe.

V. Függelék

Kutatás, fejlesztés TEÁOR szerinti besorolása

73 KUTATÁS, FEJLESZTÉS

Ebbe az ágazatba a tudományos kutatás és fejlesztés három típusa tartozik:

- az alapkutatás (kísérleti vagy elméleti kutatás, amelynek elsődleges célja új ismeretek szerzése a jelenségek és a megfigyelhető valóság alapjául szolgáló okokról, a felhasználás vagy alkalmazás szándéka nélkül),
- az alkalmazott kutatás (új ismeretek megszerzése céljából végzett eredeti kutatómunka sajátos probléma megoldására),
- a kísérleti fejlesztés (rendszeres tevékenység, amely a kutatásból és/vagy a gyakorlati tapasztalatokból nyert meglévő ismereteken alapul, és új anyagok, termékek és eszközök előállítására, új eljárások, módszerek és szolgáltatások bevezetésére és a már előállítottak vagy bevezetettek lényeges tökéletesítésére irányul).

73.1 Műszaki kutatás, fejlesztés

73.10 Műszaki kutatás, fejlesztés

Ebbe a szakágazatba tartozik:

- a tudományos kutatás és fejlesztés említett három típusának végzése, a módszeres tanulmányozás és alkotótevékenység a természettudomány (matematika, fizika, csillagászat, kémia, élettanok, orvostudomány, földtudomány, mezőgazdaság stb.) és a műszaki tudomány területén az ismeretanyag növelése és azok alkalmazásának tökéletesítése céljából,
- a multidiszciplináris kutatás, fejlesztés.

73.2 Humánkutatás, fejlesztés

73.20 Humánkutatás, fejlesztés

Ebbe a szakágazatba tartozik:

- a tudományos kutatás és fejlesztés három típusának végzése, módszeres tanulmányozás és alkotótevékenység a társadalom- és a humántudományok területén (közgazdaságtan, pszichológia, jogtudomány, nyelvészet és nyelv, művészet stb.) az ismeretanyag növelése, illetve azok alkalmazása és tökéletesítése céljából.

Nem ebbe a szakágazatba tartozik:

a piac- és közvélemény-kutatás, lásd 74.13

A KSH módszertani kiadványsorozataiban eddig megjelent kötetek

Nemzetközi Módszertani Füzetek

1. A polgári nemzeti jövedelemstatisztikák módszertana, 1956
2. A ráfordítás-kibocsátás (input-output) rendszer vázlatos ismertetése, 1957
3. A polgári beruházási statisztika egyes módszertani kérdései, 1959
4. Volumenindexek számítása tőkés országokban, 1959
5. Az életszínvonal nemzetközi összehasonlításánál alkalmazott mutatószámok kiválasztása, 1960
6. Az idényszerű változások mérésének és kiküszöbölésének statisztikai módszerei, 1964
7. A magyar népgazdaság M-1. statisztikai makromodellje, 1965
8. Szimuláció statisztikai makromodellel, 1966

Ökonometriai Füzetek

9. Szezonális kiigazítási eljárások összehasonlítása, 1968
10. Az időjárás és a mezőgazdasági termelési eredmények, 1968
11. Információelméleti mérőszámok alkalmazása a gazdasági elemzésben, 1970
12. Az M-4. modell: input-output összefüggéseket tartalmazó ökonometriai modell, 1973
13. Idősorok sztochasztikus modelljei, 1977
14. Az aggregáció problémája a gazdasági elemzésben, 1977
15. Bevezetés a spektrálanalízisbe, 1978
16. Termelési függvények a gazdasági elemzésben, 1979

A KSH módszertani kiadványsorozataiban eddig megjelent kötetek

Módszertani Füzetek

1. Az ágazati kapcsolatok mérlege (A dinamikai összehasonlítás problémái), 1966
2. A termelékenység dinamikájának mérése az iparban, 1967
3. A magyar háztartás-statisztikai megfigyelés, 1968
4. Az ipari termelés indexei, 1968
5. A népgazdasági energiamérleg, 1968
6. A külkereskedelmi áruforgalmi statisztika módszertana, 1969
7. Az ipariár-indexek számítási módszere, 1970
8. A piaciár-indexek számítási módszere, 1971
9. A népgazdasági mérlegrendszer módszertana, 1973
10. A külkereskedelmiár-statisztika módszere, 1972
11. A beruházásiár-indexek számítási módszere, 1972

12. A ráfordítások hatékonyságának mutatószámrendszere az iparban, 1973
13. A kiskereskedelmiár-statisztika módszere, 1974
14. Építőipariár-statisztika, 1975
15. Közhasználatú közlekedési statisztika, 1976
16. A magánkisipar értéki mutatóinak számítási módszere, 1976
17. A külkereskedelmiár-statisztika módszere, 1977
18. Az ipar gyártási ágainak rendszere, 1976

Statisztikai Módszertani Füzetek

1. Bevezetés az időszori módszerek gyakorlatába, 1982
2. Az állatállomány számbavételének módszere Magyarországon, 1982
3. A népességtovábbszámítás módszere, 1982
4. A piaci statisztika módszere, 1983
5. A nemzetközi idegenforgalom határstatisztikai megfigyelésének módszertana, 1983
6. Módszertan és esettanulmányok a regressziószámítás köréből, 1983
7. Egységes Lakossági Adatfelvételi Rendszer (ELAR), 1984
8. Az ipari rendelésállomány alakulásának statisztikai vizsgálati módszerei, 1984
9. A külkereskedelmi forgalom statisztikájának módszertana, 1984
10. A beruházás ár- és költségindexek számítási módszere, 1984
11. Az időmérleg-vizsgálat módszertana az 1976–77. évi felvétel alapján, 1985
12. Kereseti függvény meghatározásának módszere, 1985
13. A gépállomány korának, műszaki színvonalának és kapacitáskihasználásának mérési módszerei az iparban, 1985
14. A mezőgazdasági termelési érték számításának módszere, 1985
15. Az építőiparár-statisztikai módszertana, 1985
16. Többváltozós matematikai-statisztikai módszerek együttes alkalmazásának bemutatása egy esettanulmány segítségével, 1985
17. Az ipariár-indexek számítási módszere, 1985
18. A lakosság kereseti struktúrájának összehasonlító vizsgálata LES-, AIDS- és ROTTERDAM-modellekkel, 1985
19. A mezőgazdaságiár- és az erdőgazdálkodásiár-statisztika módszere, 1986
20. A magyar háztartás-statisztikai megfigyelés módszertana, 1986
21. A külkereskedelmiár-statisztika módszere, 1986
22. A társadalmi mobilitás vizsgálat módszertana az 1983. évi felvétel alapján, 1986

23. A környezetstatisztika módszertana (Az ENSZ környezetstatisztikai keretrendszere), 1986
24. Az ELAR-minta és az 1984. évi mikrocenzus mintájának kiválasztási eljárása, 1987
25. Az Ágazati Kapcsolatok Mérlege szerkesztésének és mutatórendszerének módszertana, 1987
26. Módszertani ajánlás az újszülött populáció vizsgálatára, a hátrányos helyzetet előidéző okok feltárására, 1987
27. A környezetstatisztika módszertana II. Az ENSZ EGB környezetstatisztikai osztályozásai, 1987
28. A környezetstatisztika módszertana III. (A területfelhasználás statisztika környezeti vonatkozásai. Finnország–Magyarország–Svédország), 1987
29. A környezetstatisztika módszertana IV. (A KGST környezetstatisztikai mutatószámrendszere.)
30. A kiskereskedelmiár-statisztika módszere, 1989
31. A kisipariár-statisztika módszertana, 1989
32. Árindexek mintavételi hibájának számítása; alkalmazás a kiskereskedelmiár-indexre, 1990
33. A hozzáadottérték-súlyozású ipari termelési index számításának módszertana, 1994
34. A külkereskedelmi statisztika módszertana, 1994
35. Iparstatisztika. Rövid távú mutatók: termelés, értékesítés, rendelés-állomány, 1996
36. A külkereskedelmiár-index számításának módszertana, 1997
37. A háztartási költségvetési felvétel módszertana, 1997
38. A munkaerő-felmérés módszertana, 1998
39. A fogyasztóiár-statisztika módszere, 2000
40. Munkaerő-felmérés módszertana, 2002
41. A negyedéves bruttó hazai termék (GDP) számítási módszere Magyarországon